

עמוד 1 מתוך 5 עמודים	מספר הוראה: 10-10-029	הוראות בטיחות - סולמות
כתב וערך: מאיר סאיג	חל על: כל יחידות העירייה	נושא: כללי
מהדורה: 1	עדכון אחרון: 01.07.2005	תאריך תחולה: 27.08.2002

ה. בטיחות – סולמות

1. כללי

- 1.1 סולם בעיקרון אינו נועד לשמש כמקום עבודה, אלא כאמצעי מעבר ממפלס אחד למשנהו. במקרים בהם מתבצעות עבודות מאומצות או ממושכות המחייבות את הטיית גוף האדם באופן שיגרום לו אבדן שיווי משקל ובגובה ממנו עלול ליפול אדם לעומק העולה על 2 מטרים, יש להעדיף משטח עבודה מגודר למניעת נפילה.
- 1.2 בשום מקרה לא יעבוד עובד על סולם בטרם קיבל הדרכה ממנהלו הישיר ובהתאם להוראות אלו.
- 1.3 אין לעבוד על סולם כשמצבך הגופני ירוד מכל סיבה שהיא.
- 1.4 אין לרכוש או למכור או להשאיל ואין להשתמש בסולם שלא עונה לדרישות התקן הישראלי הרלבנטי.
- 1.5 אין להשתמש בסולם כמשטח עבודה (פיגום סולמות) או דריכה.
- 1.6 עבודות חשמל (למורשים בלבד), יבוצעו רק מעל סולמות העשויים בשלמותם מחומר מבודד (עץ, פיברגלס או חומר פלסטי).
- 1.7 אין להאריך סולם בצורה מאולתרת.
- 1.8 עבודה על סולם מחייבת נעילת נעלי בטיחות.
- 1.9 אין לעלות על סולם מדרגות משרדי עם נעלי עקבים או קבקים.
- 1.10 הוראות בטיחות אלו אינן באות לגרוע מהוראות כל דין אחר לרבות "הוראות בטיחות – עבודה בגובה".

2. בטרם השימוש בסולם

- 2.1 בדוק את תקינות הסולם וניקיונו בטרם תשתמש בו. שים לב שאין סדקים ושברים, שלא חסרים שלבים ושהחיבורים לא רופפים.
- 2.2 בחר בסולם באורך ומסוג מתאים הנדרש לעבודתך.
- 2.3 אין להשתמש בסולם אם נתגלה בו אחד או יותר מהפגמים הבאים:
 - א. חלקי הסולם שבורים, סדוקים או עקומים.
 - ב. חסר שלב.
 - ג. הסולם בכללותו מעוות, מעוקם.
 - ד. יש עליו סימני בליה כגון: ריקבון עץ, חלודה.
 - ה. פרטי החיבור פגומים או רופפים.
 - ו. סולם שבוצעו בו תיקונים מאולתרים.
 - ז. שלב משלביו של הסולם מחובר לזקף רק במסמרים או באמצעי חיבור דומים.
 - ח. רפידות רגל בליות או חסרות.
 - ט. אמצעי הגבלה למניעת פישוק הסולם חסר או פגום.
 - י. בסולמות שחילים כאשר אחד ממנגנוני הנעילה או ההארכה פגומים.

עמוד 2 מתוך 5 עמודים	מספר הוראה: 10-10-029	הוראות בטיחות - סולמות
כתב וערך: מאיר סאיג	חל על: כל יחידות העירייה	נושא: כללי
מהדורה: 1	עדכון אחרון: 01.07.2005	תאריך תחולה: 27.08.2002

3. מבנה הסולם

- 3.1 סולם שאורכו עולה על 2 מטרים יהיה גבוה במטר אחד לפחות מהנקודה הגבוהה ביותר שאליה מגיע המשתמש, אלא אם כן במקום הגבוה ביותר שאליה יגיע העובד תוך שימוש בסולם, נמצאת אחיזת יד מתאימה בגובה של כמטר אחד מעל המקום שעליו ניצבות רגליו.
- 3.2 לא יורם על הסולם משא כבד שאינו מתאים לייעודו של הסולם. על מידרג של סולם נישא, יעמוד רק אדם אחד והעומס על המידרג לא יעלה על 150 ק"ג.
- 3.3 סולם עץ שאורכו עולה על 2 מטרים יחוזק ע"י ברגי קשירה כל 1.5 מטר לפחות או ע"י חיזוקי עץ אחרים.
- 3.4 זקף של סולם עץ יהיה בעל שטח חתך מינימלי של 45 סמ"ר ומידתו הקטנה לא תפחת מ- 4.5 ס"מ.
- 3.5 המרחק בין השלבים יהיה אחיד, לא יפחת מ- 30 ס"מ ולא יעלה על 35 ס"מ.
- 3.6 בסולם עצמאי חייב להיות התקן הגבלה שימנע את פתיחת הסולם מעבר למותר.

4. הצבת הסולם

- 4.1 סולם נייד או נישא יונח ויושען על משטח אופקי, יציב, עמיד ומחוספס ובאופן שווה על זקפיו ע"י רפידות גומי, כך שלא תתאפשר תזוזה מקרית ממקומו בעת השימוש בו.
- 4.2 הצבת הסולם תיעשה בשיפוע של 1 אופקי ל- 4 אנכי.
- 4.3 אין להניח סולם על אחד משלביו.
- 4.4 לא יוצב סולם נסמך, אלא כשהוא נשען במקום השענתו העליון והתחתון על שני זקפיו בשתי נקודות יציבות המצויות באותו מפלס. היה והסולם מוצב בחלקו העליון על עמוד, תורן, גזע עץ או פינה חיצונית של מבנה, שאינם מאפשרים את השענתו על שני זקפיו, יצויד הסולם באבזר מתאים בראשו, שיתאים בחוזקו ובמידותיו לביצוע העבודה בביטחון.
- 4.5 אין להניח חפצים או להתיר מכשולים בסמוך לסולם.
- 4.6 יש להקפיד על מרחקי בטיחות של הסולם ממוליכי חשמל כדלהלן:
 - א. 3.25 מטר לפחות ממוליכים שהמתח בהם הוא עד 33,000 וולט.
 - ב. 5 מטר לפחות ממוליכים שהמתח בהם הוא מעל 33,000 וולט.
- 4.7 סולם מיטלטל יושען במרחק של 30 ס"מ לפחות מקצהו של קיר או קצה חופשי של רצפה.
- 4.8 אם קיים חשש ליציבות הסולם או הוצב הסולם במרחק קטן מ- 30 ס"מ מקצהו החופשי של משטח, יעמוד אדם ליד בסיס הסולם ויחזיק בו למניעת הזזתו מהמקום.
- 4.9 נקודת השענת סולם מיטלטל מעל משקוף של פתח קיר תימצא לפחות 30 ס"מ מעל לקו המשקוף.
- 4.10 בצד מדרג הסולם עליו מטפסים לא יימצא מכשול במרחק של 75 ס"מ לפחות.
- 4.11 בציוד האחורי של המדרג יש למנוע קיומם של מכשולים עד למרחק 15 ס"מ לפחות מהמדרג.
- 4.12 אם יש הכרח להציב סולם ליד דלת, יש לנעול אותה.

עמוד 3 מתוך 5 עמודים	מספר הוראה: 10-10-029	הוראות בטיחות - סולמות
כתב וערך: מאיר סאיג	חל על: כל יחידות העירייה	נושא: כללי
מהדורה: 1	עדכון אחרון: 01.07.2005	תאריך תחולה: 27.08.2002

- 4.13 אם יש הכרח להציב סולם במקום בו קיימת תנועת הולכי רגל או כלים ממונעים יש לחסום את המעבר למניעת גישה לאזור העבודה ולהציב אדם להשגחה.
- 4.14 בעת עבודה על סולם תחזוקה נייד יש להקפיד לנעול את גלגלי הסולם למניעת תזוזה מקרית בעת טיפוס או עבודה עליו.
- 4.15 עם הצבת סולם עצמאי יש לפתוח אותו עד לזווית הפישוק המירבית.

5. עליה וירידה מסולם

- 5.1 עלה ורד מהסולם כשפניך אל הסולם וכשכפות שתי ידיך אוחזות בשלביו.
- 5.2 בכל עת בשלב הטיפוס, על המטפס להקפיד שיהיו לו לפחות שלוש נקודות אחיזה בסולם (שתי רגליים על הסולם ויד אחת אוחזת בו או רגל אחת על אחד משלבי הסולם ושתי הידיים אוחזות בו).
- 5.3 אין לשאת מטען בעת טיפוס על סולם.
- 5.4 אין לטפס על סולם ששיפועו הפוך (מעל 90 מעלות).
- 5.5 לפני הטיפוס יש לוודא שהידיים נקיות או שהכפפות אינן ספוגות או מרוחות בחומר הגורם להחלקה.
- 5.6 אסור לקפוץ ולדלג בזמן שנמצאים על הסולם או להחליק לאורכו.
- 5.7 בסולמות המשמשים להפרשי גובה של יותר משני מטרים יימצא אלמנט בגובה מטר אחד מעל המקום הגבוה ביותר שעליו יעמדו רגלי העובד, יציב וחזק שיאפשר אחיזה טובה בו ביד.
- 5.8 מותר למטפס להגיע למטר אחד לכל היותר מתחת לראש הסולם, אלא אם כן במקום הגבוה ביותר שאליו יגיע העובד תוך שימוש בסולם, נמצאת אחיזת יד מתאימה בגובה של כמטר אחד מעל המקום שעליו ניצבות רגליו או אם נעשית העבודה על גבי סולם עמידה עם משענת יד בגובה של מטר אחד לערך.

6. עבודה על סולם

- 6.1 בעליה על סולם שגובהו עולה על 2 מטרים הבטח את עצמך למניעת נפילה, קשור את הסולם והצב עובד נוסף להחזקת הסולם כדי להבטיח יציבותו.
- 6.2 אין להשליך כלפי מטה או לזרוק כלפי מעלה כלי עבודה או חפצים אחרים.
- 6.3 אין להניח כלים על סולם שאין לו משטח עבודה ייעודי.
- 6.4 יש להימנע מביצוע תנועות פתאומיות. הימנע מלהתכופף לצדדים.
- 6.5 אם אין באפשרותך להגיע לנקודה מרוחקת, רד והזז את הסולם למקום נוח ועלה שוב עליו.
- 6.6 כאשר עומד אדם על סולם או מטפס עליו, חל איסור מוחלט על אדם אחר להימצא תחתיו.
- 6.7 אין לאפשר ליותר מאדם אחד להימצא על סולם מיטלטל.
- 6.8 בעת עבודה על סולם תחזוקה נייד יש להקפיד לסגור את שרשרת האבטחה למניעת נפילה.

עמוד 4 מתוך 5 עמודים	מספר הוראה: 10-10-029	הוראות בטיחות - סולמות
כתב וערך: מאיר סאיג	חל על: כל יחידות העירייה	נושא: כללי
מהדורה: 1	עדכון אחרון: 01.07.2005	תאריך תחולה: 27.08.2002

- 6.9 לא יעבור עובד העומד על סולם נייד למשטח מוגבה אחר אלא אם כן המשטח יציב, צמוד לסולם ומקובע כראוי.
- 6.10 לא יועבד אדם על סולם שגובהו יותר מ- 4.5 מטרים אלא אם כן התקיימו כל אלה:
 א. הוא לבוש בריתמת בטיחות תקינה, מושלמת ומותאמת למידותיו.
 ב. הוא חובש קובע מגן, נועל נעלי בטיחות עם סוליות מיוחדות נגד החלקה ובמקומות שנעשית בהם עבודה תחת כיפת השמיים או בתנאים סביבתיים חריגים - לגופו לבוש מלא.
 ג. הוא מאובטח, במשך כל הטיפוס על גבי הסולם או הרכבתו, לפי העניין, במערכת לבלימת נפילה, המתאימה לאופי העבודה המבוצעת.
 ד. מערכת בלימת הנפילה מעוגנת לחלק יציב במבנה.
- 6.11 העובד יהיה פטור משימוש במערכת בלימת נפילה - ובלבד שהעלייה או הירידה מהסולם אינה במהלך ביצוע עבודה - בהתקיים אחד מאלה:
 א. קיימים משטחי מנוחה קבועים, יציבים ומגודרים משלושה עבריהם, הצמודים לסולם שאזי ייראה גובה הסולם כגובה שבין משטחי המנוחה.
 ב. הסולם מצויד בכלוב מגן לכל גובהו, ובלבד שהוא בעל משטחי מנוחה קבועים, יציבים ומגודרים משלושה עבריהם, שהמרחק ביניהם אינו עולה על 10 מטרים.

7. אחסנה ושינוע של סולם

- 7.1 רצוי לאחסן סולמות במצב אופקי ע"י הנחתם על איצטבאות או תלייתם על זיזים המותקנים בקיר.
- 7.2 יש להימנע מהשארת סולמות שלא לצורך במקומות שבהם יחשפו ל: קרינת השמש, רוחות, חום, קור, לחות או יובש קיצוני.
- 7.3 בעת נשיאת סולם ידני נדרשת זהירות יתר למניעת פגיעה באחרים.
- 7.4 בעת טלטול הסולם יש להקפיד שלא יקבל חבטות.
- 7.5 באם הסולם כבד או ארוך – ישאו אותו שני עובדים.
- 7.6 העברת סולם שחיל ממקום למקום תבוצע רק כשהוא מקופל.
- 7.7 שינוע סולם על רכב יבוצע כך שקצותיו לא תבלוטנה אל מחוץ לרכב.

8. תחזוקת הסולם

- 8.1 אין לתקן שלבים שבורים.
- 8.2 אין לבצע תיקונים מאולתרים בסולם. סולם פגום יתוקן ע"י בעל מקצוע מתאים או לחילופין יושמד ויוחלף בחדש.

עמוד 5 מתוך 5 עמודים	מספר הוראה: 10-10-029	הוראות בטיחות - סולמות
כתב וערך: מאיר סאיג	חל על: כל יחידות העירייה	נושא: כללי
מהדורה: 1	עדכון אחרון: 01.07.2005	תאריך תחולה: 27.08.2002

- 8.3 אין לצבוע סולם עץ בצבע שאינו שקוף ואין להשתמש בסולם שצבוע בצבע שאינו שקוף.
- 8.4 בדיקת תקינות לסולם יש לעשות:
- א. לפני כל שימוש בו.
 - ב. לאחר שינועו בכלי רכב.
 - ג. במידה ונפל או שהופלו עליו עצמים או שנגרם לו נזק אחר.
- 8.5 נתגלה פגם באחד הסולמות יש לנקוט באמצעים נאותים למניעת השימוש בו, לרבות סימונו ושילוט "הסולם פגום – אסור לשימוש" ובסולם קבוע יש גם למנוע את הגישה אליו.